

| **Aleg. 78**

Sprawozdanie

Komisji drogowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie stopniowej przemiany drewnianych mostów i przepustów na drogach autonomicznych na mosty i przepusty stałe.

Wysoki Sejmie!

Gospodarstwo drogowe w zakresie budowy i utrzymania mostów wymaga w naszym kraju znacznej, gruntownej reformy zwłaszcza gdy nowo wprowadzona ustawa drogowa z 5. lipca 1897 w porównaniu z systemem gospodarczym, jaki istniał na podstawie ustawy drogowej z 7. lipca 1885 pewne daleko sięgające zmiany, szczególnie na drogach gminnych wprowadza. Według postanowienia tej ustawy wydawały obszary dworskie potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materiały drewniane, o ile przeciętna wartość tego nie przewyższała w ciągu roku 5° podatków bezpośrednich, przez nie opłacanych. — Ta ilość materiału drewnianego wystarczała po większej części przynajmniej na zaspokojenie nagłych potrzeb, a zwłaszcza na naprawę mostów mniejszych. Nowa ustawa drogowa ten stan rzeczy zupełnie zmieniła, znosząc prestacje w materiale drewnianym, a wkładając natomiast na powiatowy fundusz dróg gminnych obowiązek dostarczania środków pieniężnych na opędzanie kosztów materiału, potrzebnego do budowy i utrzymania mostów na drogach wspomnianych.

Pominąwszy drogi gminne I. klasy, które Wydziały powiatowe same zarządzają, zastanowić się wypada nad trudnościami i niedogodnościami, jakie obecnie przedstawia używanie materiału drewnianego do budowy i utrzymania mostów na drogach gminnych II. klasy. Gdy się zważy, że o doborowy materiał drewniany u nas co raz trudniej i gdy się napotyka co raz znaczniejsze przestrzenie w kraju, gdzie obszary dworskie tylko materiałem opałowym dysponują, a przy niepomiarnej wroście ceny drzewa materiałowego, gdy się doliczy koszt dalekiego transportu, to rzeczywiście przychodzimy do przekonania, że trudnościami i niedogodnościami powyższym zaradzić może tylko systematyczne zastosowanie zasad racjonalnego gospodarstwa drogowego, którego główną zasadą jest używanie do budowy materiałów trwałych, o ile pozwalają na to względy ekonomiczne i finansowe.

Wydział krajowy starał się zasady te zastosować na drogach krajowych, o ile na to zezwalały rozporządzalne fundusze i od lat kilku zamieniając objekta drewniane na stałe, przyszedł do przekonania, że zwłaszcza przy przepustach o rozpiętości 0-6 metra do dwóch metrów, wykonując roboty w własnych warsztatach, uzyskał przy tych przepustach z materiału trwałego znaczne oszczędności w porównaniu z ma-

teryałem drewnianym, a nadto nieporównane korzyści, jeżeli się obliczy skalę amortyzacyjną trwałości takiego obiektu.

Opierając się na tych doświadczeniach i szczegółowych obliczeniach, wystosował Wydział krajowy okólnik do wszystkich Wydziałów powiatowych, zachęcający do zakładania powiatowych warsztatów do wyrobu przepustów betonowych przy pomocy fachowej i finansowej Wydziału krajowego.

Komisya drogowa, rozpatrując szczegółowo tę przez Wydział krajowy poruszoną a tak ważną sprawę, sądzi, że należy podjąć systematyczną, cały kraj obejmującą akcję w tym kierunku, aby zwłaszcza dla dróg gminnych ułatwić powiatom możliwość uzyskania odpowiedniego taniego kredytu z dłuższą amortyzacją tak, aby założywszy własne warsztaty, mogły przystąpić odrazu na szerszą skalę do wprowadzenia obiektów trwałych w miejsce drewnianych, które już zniszczeniu uległy.

Gdy jednorazowy koszt zamiany drewnianych, a większych mostów, na obiektu trwałe jest stosunkowo znaczny i w przeważnej części wypadków nie mógłby być pokryty zwyczajnymi dochodami powiatowego funduszu drogowego, przeto dla ułatwienia odnośnej akcji i zachęcenia do niej powiatów, zdaniem Komisji pożądanem byłoby utworzenie osobnego funduszu, z którego mogłyby być udzielane pożyczki nisko oprocentowane, umarzać się mające najpóźniej w przeciągu lat 40-tu.

W braku takiego funduszu wypadałoby zdaniem Komisji podjąć organizację taniego kredytu, na ten cel przez Bank krajowy udzielać się mającego. — Aby jednak ten kredyt był rzeczywiście tanim, to winienby w oprocentowaniu częściowem roczną partycypować tak fundusz krajowy jak i państwowy.

Dlatego zdaniem komisji powinien Wydział krajowy odnieść się do Rządu a względnie do sfer najbardziej interesowanych, to jest do Ministerstwa wojny, aby na utrwalenie obiektów stałych na drogach gminnych w kraju naszym udzieliło stałą roczną subwencję chociażby w minimalnej kwocie 20.000 koron.

Na tej podstawie Komisya wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

a) Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie stopniowej przemiany drewnianych mostów i przepustów na drogach autonomicznych na mosty i przepusty stałe, przyjmuje Sejm do wiadomości.

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w tej sprawie poczynił, gdzie należy, odpowiednie kroki celem ułatwienia i przyspieszenia tej w całym kraju tak pożądanej akcji komunikacyjnej.

Zastępca przewodniczącego:

Sala w. r.

Sprawozdawca:

Stan. Jędrzejowicz w. r.